



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 468/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. V. B., B., zastúpenej JUDr. K. B., Advokátska kancelária, D., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 141/2012 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť JUDr. V. B. o d m i e t a pre neprípustnosť.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. septembra 2013 doručená sťažnosť JUDr. V. B., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 141/2012.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že „15.6.2012 bola na Krajský súd v Bratislave podaná žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne – ústredie týkajúce sa nároku sťažovateľky na nemocenské dávky“. V uvedenej veci podľa názoru sťažovateľky dochádza k zbytočným prietahom a k neodôvodnenej nečinnosti, ktorá spočíva v tom, že „Krajský súd v Bratislave k dnešnému dňu nevydal rozhodnutie ani nenariadil pojednávanie a nevykonal žiaden relevantný úkon“.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že „nevyužila právne prostriedky nápravy priznané jej podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov“. Svoj postup odôvodnila tým, že ústavný súd v niektorých ňou uvádzaných prípadoch nesplnenie podmienky vyčerpania všetkých právnych prostriedkov dostupných sťažovateľovi na ochranu jeho ústavných práv nevyžadoval. Sťažovateľka tiež argumentovala, že v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa konania týkajúce dávok sociálneho zabezpečenia majú rozhodovať s osobitnou rýchlosťou, preto vzhľadom na predmet konania pred krajským súdom a celkovú dĺžku napadnutého konania nevyužila sťažnosť na prietahy v konaní, pretože by už v danom štádiu nemohla naplniť svoj účel.

Sťažovateľka tvrdí, že postupom krajského súdu dochádza k porušovaniu jej označených práv, a žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Krajského súdu v Bratislave, v konaní pod sp. zn. 1S/141/2012.

2. Ústavný súd prikazuje Krajskému súdu v Bratislave, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1S/141/2012 konal bez zbytočných prietahov v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

3. *Ústavný súd priznáva sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume 1.500,- Eur. Krajskému súdu v Bratislave ukladá povinnosť vyplatiť sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 1.500,- Eur a uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 275,94 Eur do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu, všetko na účet právnej zástupkyne sťažovateľky - JUDr. K. B.“*

## II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľky na ochranu pred postupom krajského súdu, ktorým boli podľa jej názoru spôsobené zbytočné prietahy. Podľa sťažovateľky k porušeniu jej základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tým, že krajský súd je v jej veci nečinný vyše roka.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) alebo od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch, t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05, III. ÚS 401/2008), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež opakovane konštatoval, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Inak povedané, keďže proti sudcovi všeobecného súdu, ktorý koná so zbytočnými prietahmi, môže predseda okresného súdu iniciovať dokonca aj disciplinárne konanie, sťažnosť na prietahy v zmysle citovaného zákona treba rozhodne považovať za účinný prostriedok nápravy. Okrem toho ústavný súd

poznávaná, že požiadavka vyčerpania účinného prostriedku nápravy, ktorý ustanovuje zákon o ústavnom súde, nie je v rozpore ani s príslušnými ustanoveniami dohovoru.

Ústavný súd pripúšťa, že osobitný predmet konania v prípade sťažovateľky si vyžaduje zrýchlené konanie a rozhodovanie o nároku sťažovateľky, ale povaha tohto konania sama osebe ju ešte nezabavuje povinnosti využiť právne prostriedky nápravy, ktoré sú jej dostupné. Takisto vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania približne rok a tri mesiace ešte neodôvodňuje taký postup ústavného súdu, ktorý by v zmysle jeho judikatúry akceptoval nevyužitie sťažnosti na priet'ahy v konaní z dôvodov uvádzaných sťažovateľkou v tejto sťažnosti.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že nevyužitie dostupného prostriedku nápravy v okolnostiach daného prípadu podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať nesplnenie podmienky z dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle citovaného ustanovenia § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Posudzujúc sťažnosť podľa stavu v čase jej doručenia ústavnému súdu vyhodnotil ju ústavný súd z uvedených hľadísk ako predčasne podanú, preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv (napr. III. ÚS 44/03).

Nad rámec odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom všeobecného súdu v označenom konaní dochádza k zbytočným prierahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2013